Professori
Seppo Penttilä
Tampereen yliopisto

VALTIOVARAINVALIOKUNNAN VEROJAOSTOLLE

Asia: Hallituksen esitys Eduskunnalle väliyhteisöjen osakkaiden verotuksesta annetun lain muuttamisesta; HE 218/2018 vp

1. Lähtökohdat

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi ulkomaisten väliyhteisöjen osakkaiden verotuksesta annettua lakia (VYL, 1994/1217). Tarkoituksena on muuttaa lakia siten, että se vastaa sisämarkkinoiden toimintaan suoraan vaikuttavien veron kiertämisen käytäntöjen torjuntaa koskevien säännösten vahvistamisesta annettua direktiiviä (EU) 2016/1164 eli ns. ATAD-direktiiviä. Esitys sisältää kuitenkin myös sellaisia muutoksia, joiden perusteena eivät ole ATAD-direktiivin vaatimukset.

Veronkiertämistä estävän direktiivin tarkoituksena on turvata minimitaso jäsenvaltioiden yhteisöveropohjalle. Tämä näkyy siinä, että jäsenvaltiot voivat säätää direktiivin alaan kuuluvista asioista myös tiukemmin kuin direktiivi edellyttää. Toisaalta direktiivissä on useita kohtia, joissa jäsenvaltiolle annetaan erilaisia valintamahdollisuuksia sen suhteen, millaiseksi kotimaisen yritysveropohjan suojan minimitaso lopulta muodostuu. Kansallisella lainsäätäjällä on liikkumatilaa. Lähtökoh-

tatilanne tämän hallituksen esityksen osalta on siis pitkälti samanlainen kuin oli lokakuussa verojaostossa esillä olleen korkojen vähennysoikeuden rajoittamista koskeneen hallituksen esityksen osalta. Kysymys on siitä, onko Suomessa tarvetta ottaa käyttöön tai pitää voimassa direktiiviä tiukempi väliyhteisösääntely ja toisaalta, miten suhtaudutaan direktiivin tarjoamiin valinnaisuuksiin väliyhteisösääntelyn muotoilussa.

Nyt esillä oleva lainmuutosesitys koskee korkorajoitussäännöstöön verrattuna selvästi rajatumpaa verovelvollisryhmää ja nyt esillä oleva lainmuutosesitys kohdistuu ainakin lähtökohtaisesti selkeämmin sellaista verovelvollisten käyttäytymisen estämiseen, jossa kysymys on verojärjestelmän kannalta ei-toivottavasta käyttäytymisestä. Väliyhteisölainsäädännölle on olemassa tarve ja kysymys on siitä, millä tavoin kansallisen veropohjan turvaaminen on tältä osin syytä järjestää.

Kuten esityksestä (s. 16) ilmenee, suomalaisilla on melko vähän omistuksia väliyhteisöissä ja säännöstön fiskaalinen merkitys on vähäinen. Väliyhtiölainsäädännöllä on kuitenkin ennaltaehkäisevää merkitystä. Käytännössä väliyhteisöjä suomalasten konsernien omistukseen tulee yrityskauppojen seurauksena. Kun suomalainen yhtiö ostaa ulkomaisen yhtiön osakekannan tai sen osan, saattaa kohdeyhtiöllä olla tytäryhtiöitä tai omistuksia yhtiöissä, jotka Suomen lainsäädännön mukaan luokitellaan kaupan jälkeen suomalaisen yhtiön väliyhteisöiksi.

Suomen väliyhteisölain soveltaminen ei edellytä veron kiertämisen tarkoitusta. Lakia sovelletaan laissa tarkoitettujen tunnusmerkkien täyttyessä siitä riippumatta, mitkä ovat ulkomaisen yhteisön perustamisen motiivit. Mitkään liiketaloudelliset perusteet eivät voi vapauttaa lain soveltamisesta yksittäisessä tapauksessa. Tällainen objektiivisiin tunnusmerkkeihin perustuvan väliyhteisölain ”sokeus” on ongelmallista: Toisaalta väliyhteisölainsäädännön tulisi olla sellaista, että se ei soveltuisi, jos ulkomaisen yhteisön perustamisen syyt ovat mitä ilmeisimmin muut kuin verotukselliset syyt. Suomalaisten yritysten kansainvälisen kilpailukyvyn kannalta perusteltuna tavoitteena on pidettävä sitä, että suomalaiset yritykset saavat harjoittaa ulkomailla aitoa ja todellista liiketoimintaa kulloisenkin sijoittautumisvaltion lainsäädännön mukaisissa verotuksellisissa olosuhteissa silloinkin, kun sijoittautumisvaltion lainsäädäntö johtaa Suomen verotuksen tasoa kevyempään verotukseen. Toisaalta lainsäädännön tulisi olla tehokas ja johtaa ulkomaisen yhtiön Suomessa tapahtuvaan verotukseen tilanteissa, joissa ulkomaisen yhtiön perustaminen matalan verorasituksen valtioon on tapahtunut Suomen veron välttämisen vuoksi. Väliyhteisölainsäädäntö on lainsäädäntöä, jossa ratkaistaan, mihin näiden kahden ristiriitaisen tavoitteen välinen raja asetetaan. Tästä on kysymys nyt esillä olevassa esityksessä.

2. Entitypohjainen (jurisdiktiopohjainen) VYL - vertailuvaltiot

Eri valtioiden väliyhtiölainsäädännöt voidaan jaotella kahteen eri pääryhmään siitä riippuen, onko niiden soveltamisen kannalta ensisijaisesti ratkaisevaa yhteisön saamien tulojen laatu vai yhteisön asuinvaltio. Jos väliyhtiölainsäädännön soveltamisen lähtökohtana on se, että sitä sovelletaan tiettyihin lainsäädännössä lueteltuihin tuloihin, joiden verorasitus on yhteisön asuinvaltiossa alhainen, on tällöin kyseessä ns. transaktiopohjainen väliyhtiölainsäädäntö. Jos väliyhtiölainsäädännön soveltamisen lähtökohtana sen sijaan on yhteisön asuinvaltion alhainen verotus sinänsä, puhutaan

entitypohjaisesta tai jurisdiktiopohjaisesta väliyhtiölainsäädännöstä. Tällöin väliyhteisöksi katsottavan yhteisön koko tulo verotetaan väliyhteisötulona eikä tulon luonne ole ratkaisevaa sen luokittelussa väliyhteisötuloksi. Väliyhtiölainsäädäntö voi edellä mainittujen pääjaottelujen ohella perustua myös siihen, että väliyhteisöinä pidetään tietyt keinotekoiset piirteet täyttäviä alhaisen verorasituksen piirissä olevia yhtiöitä. Tällöinkin verotus on mahdollista toteuttaa siten, että yhteisön omistajan asuinvaltiossa verotetaan vain tiettyjä yhteisön tuloja tai koko yhteisön tuloa.

Suomen VYL on selvästi entitypohjainen säännöstö. Suomessa verotetaan koko väliyhteisön tuloa. Direktiivin lähtökohtana on sen sijaan transaktiopohjainen väliyhtiölainsäädäntö. Tämä näkyy selvästi 7 artiklan 2a kappaleesta, jossa luetellaan jäsenvaltion veropohjaan luettavat eriluonteiset väliyhteisön tulot. Direktiivissä olevana vaihtoehtona tälle on epäaitoihin järjestelyihin perustuva väliyhtiölainsäädäntö (7 artiklan 2b kappale). Suomen säännöstö, jonka mukaan verotetaan koko väliyhteisön tulo (entitypohjainen sääntely), on lähtökohtaisesti direktiivissä säänneltyjä malleja tiukempi. Esityksen maavertailusta (s. 12–14) ilmenee, että transaktiopohjaista väliyhtiölainsäädäntöä käyttävät Alankomaat ja Tanska. Saksan osalta esityksessä ei ole asiasta mainintaa, mutta Saksassa käytössä oleva sääntely on osin transaktiopohjainen ja osin epäaitoihin järjestelyihin perustuva. Epäaitoihin järjestelyihin perustuvaa mallia käyttävät Luxemburg ja Belgia. Entitypohjaista mallia Suomen lisäksi käyttävät Ranska ja Ruotsi. Näistä kolmesta mallista Suomessa käytössä oleva entitypohjainen malli on lähtökohtaisesti muita malleja laajemmin väliyhteisön tuloja verottava malli ja osumatarkkuudeltaan muita suurpiirteisempi. Sen vuoksi sen arvioinnissa ja vertailussa muiden maiden järjestelmiin on olennaista se, millaisia vapautusperusteita säännöksiin sisällytetään.

3. Väliyhteisön verotuksen tosiasiallinen taso – vertailuvaltiot

Suomessa väliyhteisönä pidetään yhteisöä, jonka tuloverotuksen tosiasiallinen taso yhteisön asuinvaltiossa on alhaisempi kuin 3/5 eli alhaisempi 60 % kuin Suomessa asuvan yhteisön verotuksen tasosta täällä. Esityksen maavertailusta ilmenee, että kaikissa vertailumaissa käytetään direktiivin mukaista 50 %:n rajaa paitsi Ruotsissa, jossa se on 55 %. Kansalliseen verotuksen tasoon verrattaessa Suomen raja on siis direktiiviä ja kaikkia vertailumaita herkemmin väliyhteisötulon verotukseen johtava säännös.

Esitys laajentaa VYL:n soveltamista verosopimusvaltioihin. Tällöin on huomattava se, että verotuksen tosiasiallisen tason vertailu ei VYL:a sovellettaessa tapahdu pelkästään yhteisöveroprosenttien tasolla, vaan tähän vaikuttaa myös veropohja. Niinpä Suomessa voidaan väliyhteisönä pitää suhteellisen korkeankin yhteisöverokannan valtiossa sijaitsevaa yhtiötä, jos kyseisessä valtiossa veropohja kyseisen yhtiön osalta on Suomea kapeampi. VYL:n soveltamiseen voi siis johtaa myös tulojen Suomea laajempi verovapaus tai Suomen verotuksesta poikkeavat jaksottamissäännökset (poistosäännökset). Tilanne voi lisäksi vaihdella eri verovuosina.

4. Määräysvalta - vertailuvaltiot

Nykyistä VYL:a säädettäessä todettiin, että väliyhtiölainsäädännöt on poikkeuksetta muotoiltu siten, että sen soveltamisalan ulkopuolelle jäävät ne ulkomaiset yhteisöt, joiden ei voida katsoa olevan valtiossa asuvien osakkaiden määräämisvallassa. Tämä johtuu siitä, että on katsottu, että osakkaita ei tule verottaa ulkomaisen yhteisön tulosta, jos näillä ei ole tosiasiallista valtaa päättää yhteisön voitonjakopolitiikasta. Tämän vuoksi nykyisen VYL 3 §:n mukaan kysymyksessä on väliyhteisö vain, jos 50 %:n omistusvaatimus täyttyy. Lisäksi Suomessa verottaminen edellyttää sitä, että osakkaan ja hänen etupiirinsä omistus yhteisössä on 25 %. Viimeksi mainitun rajan taustalla ovat EU-oikeudelliset näkökohdat.

Veronkiertodirektiivin mukaan väliyhteisötulon verotus kytketään väliyhteisölainsäädäntöjen peruslähtökohtien mukaan 50 %:n omistukseen ja määräämisvaltaan. Tämä näyttää olevan myös esityksen vertailumaiden linja, sillä raja on 50 % Alankomaissa, Belgiassa, Luxemburgissa, Ranskassa ja Tanskassa. Saksan osalta esityksessä ei ole mainintaa, mutta Saksassakin väliyhteisölainsäädännön soveltaminen edellyttää 50 %:n määräämisvaltaa. Ruotsissa väliyhteisölainsäädännön soveltamisraja ollaan alentamassa 50 %:sta 25 %:n omistusosuuteen ja etuyhteyskin muodostuu 25 %:n osuudella. Hallituksen esitys on Ruotsin mallin mukainen: Väliyhteisötulon verotukseen tulee riittämään 25 %:n osuus äänioikeudesta, pääomasta tai osuudesta voittoon: lisäksi etuyhteys täyttyy 25 %:n vastaavalla osuudella. Suomen sääntely tulee siis olemaan vertailumaista (Ruotsin ohella) kaikkein herkimmin väliyhteisötulon verotukseen johtava.

Vaikka esityksen perusteluissa puhutaan edelleen määräysvallasta, merkitsee esitys kuitenkin suurta periaatteellista poikkeamaa aikaisempaan verrattuna, sillä jatkossa väliyhteisötulon verotus ei enää edellytä määräysvaltaa, koska 25 %:n omistus ei tällaista tuo. Kun määräysvallasta nyt luovutaan, merkitsee tämä käytännössä sitä, että on hyvin mahdollista, että suomalainen yhtiö ei kykene hankkimaan tarvittavia tietoja väliyhteisötulon verotusta varten, jos sen omistusosuus hankitusta ulkomaisesta yhtiöstä jää pienemmäksi kuin 50 %. Kuten edellä olen todennut, suomalaisiin konserneihin väliyhteisöjä tulee usein siten, että ostetulla ulkomaisella yhtiöllä on tällaisia tytäryhtiöitä. Kun verovelvollisen tulee VYL 7 §:n mukaan esittää väliyhteisöistä verotuksen perusteeksi tarvittava selvitys, voi tämän velvollisuuden täyttäminen käytännössä olla jatkossa joissain tapauksissa haastavaa tai ehkä jopa mahdotonta. Tämän käytännön ongelman ohella on selvää, että määräämisvallasta luopuminen väliyhteisölain soveltamisedellytyksenä tulee lisäämään ulkomaisten väliyhteisöjen määrää Suomen verotuksessa.

5. Taloudelliseen toimintaan perustuva poikkeama

Suomen nykyinen VYL sisältää kolme poikkeamaa, jolloin yhteisöä ei pidetä väliyhteisönä. Nämä ovat seuraavat:

1) ulkomainen yhteisö kuuluu niin sanotun **toimialapoikkeama**n piiriin eli harjoittaa asuinvaltiossaan teollista tuotantotoimintaa; yhteisön kotipaikka voi olla missä tahansa valtiossa

2) ulkomainen yhteisö kuuluu **verosopimuspoikkeama**n piiriin (yhteisön kotipaikka verosopimusvaltiossa, jota ei ole erikseen mainittu ns. mustalla listalla, ja yhteisö ei hyödy asuinvaltionsa erityisestä veronhuojennuksesta) tai
3) ulkomainen yhteisö kuuluu **aitoa sijoittautumista koskevan poikkeama**n piiriin (yhteisön kotipaikka EU-valtiossa tai ETA-valtiossa taikka jossain kohdassa 2 tarkoitetussa verosopimusvaltiossa ja yhteisö on tosiasiassa sijoittautunut asuinmaahansa ja harjoittaa siellä taloudellista toimintaa

Direktiivi tuntee taloudelliseen toimintaan perustuvan poikkeaman, joka asiallisesti on edellä 3-kohdassa mainittu poikkeama. Direktiivin mukaan väliyhteisösäännöksiä ei sovelleta, jos asiaan liittyvistä tosiseikoista ja olosuhteista käy ilmi, että ulkomainen väliyhteisö harjoittaa merkittävää taloudellista toimintaa, johon liittyy henkilöstöä, laitteita varoja ja tiloja. Direktiivin mukaan tätä poikkeamaa tulee soveltaa ETA-valtiossa asuviin yhteisöihin. Jäsenvaltio voi päättää sovelletaanko poikkeamaa laajemminkin. Suomella olisi siis mahdollisuus päättää, että poikkeamaa ei sovelleta ETA-valtioiden ulkopuolisiin yhtiöihin. Seurauksena tästä olisi, että Suomessa verotettaisiin laajasti ETA-alueen ulkopuolisia tytäryhtiöitä väliyhteisöinä, vaikka yhtiöiden olemassaolon perusteena ei ole minkäänlaisia verotuksellisia tekijöitä vaan puhtaasti liiketoiminnalliset tekijät.[1] Näin tuskin halutaan menetellä. Sen vuoksi myös ETA-alueen ulkopuolella todellista liiketoimintaa harjoittavia yhtiöiden tulee jäädä VYL:n soveltamisalan ulkopuolelle. Ongelmana kuitenkin on, millaisin kriteerein tämä rajaus tehdään.

Yksinkertaisin tapa estää ETA-alueen ulkopuolisten yhtiöiden laajamittainen verottaminen väliyhteisöinä olisi direktiivin mukainen menettely eli ulotetaan ETA-aluetta koskeva poikkeama samanlaisena myös ETA-alueen ulkopuolelle.[2] Tällöinkin VYL:n soveltamispiiriin tulisivat sellaiset yhtiöt, joiden toiminnassa ei ole kysymys todellisesta toiminnasta (yhtiöt, joilla ei ole henkilöstöä, laitteita, varoja ja tiloja) ja sijoittautumisesta yhteisön kotivaltioon. Siihen on mahdollista kytkeä lisäelementtejä, jollaisia on mainittu esityksen 3 §:n 2 momentin 1 ja 2 kohdassa ja muitakin lisäelementtejä. Esityksen yksityiskohtia on monissa kohdin perusteltu sillä, että pyritään välttämään lain moniportaisuutta ja laista verovelvollisille ja Verohallinnolle aiheutuvaan hallinnollista taakkaa. ETA-alueen ulkopuolisten yhtiöiden ja ETA-alueen yhtiöiden arviointi ainakin pääasiallisesti samojen kriteerien mukaisesti olisi moniportaisuuden ja hallinnollisen taakan välttämisen näkökulmasta perusteltua. Se olisi myös nykykäytännön mukainen ja helppo ratkaisu, jos tiettyjä verosopimusvaltioita koskeva musta lista edelleen säilytettäisiin. Esityksessä on tältä osin kuitenkin valittu toinen linja.

Direktiivi ei estä ETA-alueen ulkopuolisten yhtiöiden verotuksen kytkemistä nykyisen toimialapoikkeaman kaltaiseen säännöstöön. Esityksen sivulla 17 on nykyisestä toimialapoikkeamasta kuitenkin todettu seuraavasti:

> *Suurille yrityksille väliyhteisörakenne ei aina ole keskeinen verosuunnitteluelementti, mutta sääntely on kuitenkin otettava huomioon kansainvälisen liiketoi-*

[1] Esityksen s. 25–26 todetaan, että tällainen sääntely kiristäisi merkittävästi kansallista sääntelyä.
[2] Esityksen sivulla 26 todetaan, että olisi tarkoituksenmukaista ulottaa direktiiviin perustuva taloudellisen toiminnan poikkeus myös muissa kuin ETA-valtioissa sijaitseviin yksiköihin.

> *minnan rakenteita muodostettaessa. Nykyinen sääntely on tässä suhteessa ongelmallinen niin sanotun toimialapoikkeaman osalta, joka sanamuotonsa mukaan soveltuu luontevasti lähinnä perinteiseen teolliseen tuotantotoimintaan, minkä vuoksi yhtiöt ovat mahdollisesti joutuneet järjestämään toimintojaan liiketoiminnan kannalta epätarkoituksenmukaisella tavalla. Sääntely on voinut myös johtaa epäyhtenäiseen verokohteluun riippuen verovelvollisten rakenteista.*

Vaikka nykyisenkaltaista toimialapoikkeamaa pidetään esityksessä ongelmallisena, esityksen sivulla 26 todetaan seuraavasti:

> *Euroopan talousalueen ulkopuolisissa valtioissa sijaitsevien yksiköiden osalta poikkeuksen soveltamisen edellytykseksi olisi veropohjan turvaamiseen liittyvistä syistä perusteltua lisätä edellä kuvatun nykyisen toimialapoikkeuksen kaltainen ulkomaisen yksikön toimintaan perustuva soveltamiskriteeri. Tällä voitaisiin turvata väliyhteisösääntelyn soveltaminen nykyiseen tapaan esimerkiksi verovapaisiin tai erittäin kevyesti verotettuihin sijoitusyhtiöihin.*

ETA-alueen ulkopuolisten yhtiöiden rajaaminen on esityksessä tehty kuitenkin nykyisen toimialapoikkeaman pohjalta, vaikka tällaiseen perusteeseen pohjautuvaa poikkeamaa esityksen sivulla 17 on pidetty epätarkoituksenmukaisena. Teolliseen tuotantotoimintaan perustuva toimialapoikkeama on hyvin ongelmallinen kaupan ja palvelujen alan yritysten kannalta ja ylipäätään nykyaikaisen aineettomien hyödykkeiden ja palvelujen tuottamiseen perustuvan liiketoiminnan kannalta. Tämä seikka on tärkeä sen vuoksi, että verosopimusvaltioissa asuvat yhtiöt tulevat esityksen mukaan entistä laajemmin väliyhteisölain soveltamispiiriin. On selvää, että esim. palvelutoimintaa ei ole nykyisessä toimialapoikkeamassa rajattu yleisesti VYL:n soveltamisalan ulkopuolelle.[3]

Ongelma on esityksessä ratkaistu palvelujen tuottamiseen perustuvan liiketoiminnan näkökulmasta minimalistisella tavalla. Lakiesityksen 3 §:n 2 momentin 3 kohtaan on sisällytetty nykyisen toimialapoikkeaman kaltainen poikkeama eli teollinen tuotantotoiminta, siihen verrattava muu tuotantotoiminta ja laivanvarustustoiminta yms. Jos yhtiö harjoittaa tällaisia toimintoja, kyseessä ei siis ole väliyhteisö. Vanhaan toimialapoikkeamaan on tehty yksi lisäys: teolliseen tuotantotoimintaan verrattava palvelutoiminta. Tällaista toimintaa harjoittava yhteisö ei siis ole väliyhteisö. Teolliseen tuotantotoimintaan verrattavalla palvelutoiminnalla tarkoitetaan esityksen mukaan toimintaa, jossa kehitetään ja tuotetaan fyysisiä tai aineettomia hyödykkeitä tai palveluita markkinoilla myytäväksi. Esityksen perusteluissa (s. 48) on lueteltu erinäisiä palvelutoimintoja jotka eivät mahdu poikkeaman alaan. Esityksestä ilmenee, että tietynlaiset sijoitustoimintaa harjoittavat yhteisöt ja tietynlaisia konsernin sisäisiä palveluja tuottavat yhtiöt on haluttu säilyttää VYL:n soveltamispiirissä tai sisällyttää siihen silloinkin, kun tällaiset yhtiöt sijaitsevat verosopimusvaltioissa. Sivulla 48 esitetyllä luettelolla samoin kuin sivulla 27 mainituilla seikoilla tulee olemaan säännöksen tulkinnassa merkitystä. Pidän mahdollisena, että jotkin nykyisin väliyhteisöinä pidettävät yhteisöt voivat päästä lain soveltamisalan ulkopuolelle, mutta vastaavasti jotkin nykyisin lain soveltamisalan ulkopuolella olevat yhtiöt sinne joutuvat. Jälkimmäisiä lienee enemmän.

[3] Ks. KHO 2014:198.

On vaikeata ennakoida, miten laajasti verosopimusvaltioissa sijaitsevia yhtiöitä, joita nykyisin ei pidetä väliyhteisöinä, tulee jatkossa VYL:n piiriin pelkästään esityksen mukaisten VYL:n soveltamisalapoikkeamien muutosten johdosta. Esityksen mukainen teolliseen tuotantotoimintaan verrattavan palvelutoiminnan käsite on hyvin tulkinnanvarainen ja tulee aiheuttamaan soveltamisongelmia. Esityksen perusteella ei voi olla vakuuttunut siitä, onko esityksessä valittu vanhaan toimialapoikkeamaan ja sen laajennukseen perustuva sääntely yhdistettynä verosopimusvaltioiden asemaa koskevaan muutokseen (mustasta listasta luopuminen) perusteltu. Jos verosopimusvaltioiden luokittelua pidetään ongelmallisena, olisi toinen vaihtoehto olisi ollut edetä ETA-valtioihin sovellettavan direktiivin mukaisen taloudellisen toiminnan käsitteen pohjalta ja tehdä siihen sellaisia sijoitustoimintaa ja konsernin sisäisiä palveluja koskevia rajauksia, joita VYL:n tehokas soveltaminen olisi edellyttänyt. On valitettavaa, että esitys ei sisällä tältä osin minkäänlaista vertailutietoa muista EU:n jäsenvaltioista.

6. Monenkertaisen verotuksen estäminen

Kun väliyhteisön tulo on verotettu osakkaan tulona, ei väliyhteisön vastaavilta osin jakamaa osinkoa tule verottaa enää osakkaan tulona. Tällainen taloudellisen kaksinkertaisen verotuksen estäminen on esityksessä toteutettu nykyisen sääntelyn mukaisesti. Sen lisäksi esityksessä on estetty direktiivin mukaisesti luovutusvoiton muodossa tapahtuva taloudellinen kaksinkertainen verotus.

Väliyhteisön maksamien verojen hyvittämistä laajennetaan siten, että väliyhteisön jakamasta osingosta sen lainkäyttöalueella peritty lähdevero hyvitetään osakkaan väliyhteisötulon verotuksessa.

Esityksessä ei ole millään tavalla otettu huomioon muunlaisia monenkertaisen verotuksen tilanteita. Nyt toteuttavien muutosten seurauksena käytännössä jatkossa tulee olemaan entistä enemmän tilanteita, joissa toteutuu väliyhteisötulon monenkertainen verotus. Kun Suomessa asuvan verovelvollisen tuloksi luetaan toisessa valtiossa olevan yhtiön kautta omistetun väliyhteisön tulo, on hyvin mahdollista, että saman väliyhteisön tuloa verotetaan myös kyseisen välissä olevan yhtiön asuinvaltiossa. Olisi ollut toivottavaa, että esityksessä olisi otettu kantaa siihen, miten tällainen monenkertainen verotus aiotaan estää.

7. Lopuksi

Esityksessä on lähdetty siitä, että voimassaolevaan väliyhteisölakiin tehdään direktiivistä johtuvat muutokset, vaikka direktiivin sääntely onkin lähtökohtaisesti rakennettu Suomessa käytössä olevasta väliyhteisöverotuksen mallista poikkeavalle mallille. Vanhojen säännösten ja toisenlaiselle lähtökohdalle rakentuvien uusien säännösten muodostamasta kokonaisuudesta on vaikeata saada johdonmukaista ja yksinkertaista säännöstöä. Tämä näkyy tässä esityksessä selkeästi taloudellisen toiminnan poikkeaman käsittelyssä ja sääntelyssä.

Esityksen mukaiset säännökset eivät ole direktiivin sääntely ja vertailumaiden sääntely huomioon ottaen lievään väliyhteisölainsäädäntöön johtavaa säännöstöä vaan pikemminkin verraten tiukkaa

sääntelyä edustavaa säännöstöä. Tähän vaikuttaa käytössä oleva väliyhteisöjen verotusmalli (entitypohjainen malli), jossa verotuksen kohteeksi otetaan väliyhteisön koko tulo, määräysvallan alhainen kynnys (25 %) ja 60 %:n tasolle asetettu ulkomaisen yhteisön verotuksen tosiasiallisen tason vaatimus. Taloudellisen toiminnan poikkeus on esityksessä muotoiltu vanhaan toimialapoikkeamaan kytketyksi poikkeamaksi, jolloin sekin on direktiivin minimivaatimuksia tiukempi. Muutokset tulevat johtamaan väliyhteisöiksi katsottavien yhteisöjen lisääntymiseen Suomen verotuksessa ja vääjäämättä myös uusien soveltamisongelmien syntymiseen.

Tampereella 5.11.2018

Seppo Penttilä
Professori